

POLARDISTANS

Jag skall här försöka beskriva långdistanstävlingen POLARDISTANS och varför jag tycker att den är så värdefull för oss som har grönländshundar.

Lite bakgrund

Det förekom under ganska många år diskussioner inom SPHK om att klubben borde arrangera en långdistanstävling. När dessa diskussioner började organiserade SPHK inga tävlingar som var längre än 30 km* och vi var många som tyckte att detta stämde dåligt med vad våra hundar var ägnade till. Efter några år genomfördes några polarhundmästerskap över 50 km. Det första gick 1987 (om jag nu minns rätt) men av olika anledningar dog denna tävling ut ganska snart. Medeldistanstävlandet återuppstod dock efter ett antal år och är idag en självklar distans vid Nordic Open i Åsarna.

Klubben hade således kommit igång med lite längre tävlingar, men en långdistanstävling saknades fortfarande. Några entusiaster i Norge och Sverige bestämde sig dock för att det var dags att få till stånd en långdistanstävling för renrasiga polarhundar och 1998 statade den första upplagan av Technical Trail från Femundtunet i Norge. Banan gick på både den norska och svenska sidan av gränsen och distansen var 300 km. Efter två genomförda tävlingar lades tävlingen ner och då beslutade sig några svenska förare för att försöka ta upp stafettpinnen och få till stånd en tävling även år 2000. Så blev det också och eftersom flera av dessa entusiaster hörde till Västra distriktet inom SPHK kom detta distrikt att stå som organisatör av tävlingen. Tävlingen bytte nu namn till POLARDISTANS och den första tävlingen startade från Mörkrets Fjällgård, som ligger några mil väster om Särna. Det var dock inte en helt ideal plats och redan året därpå var start och mål flyttad till Särna. 2003 kompletterades 300 kilometerstävlingen med en på 150 kilometer och därmed var dagens koncept POLARDISTANS 150 och POLARDISTANS 300 så som det är idag.

Vad är POLARDISTANS?

POLARDISTANS är egentligen två tävlingar, den ena är över 150 km och den andra över 300 km. Tävlingen är enbart öppen för registrerade polarhundar. Tävlingen genomförs huvudsakligen på markerade skoterleder, där ledmarkeringarna är kompletterade med reglementsenliga markeringar vid svängar (röd rund) och för att bekräfta att man är rätt (blå fyrkant). Den tävlande skall medföra en obligatorisk utrustning för att klara sig och sina hundar och någon hjälp får inte tas emot under tävlingen. Längs banan finns några checkpoints som man skall passera och där får man vatten. Vid en av dessa checkpoints skall man ta ut en obligatorisk vila på 6 timmar och en obligatorisk veterinärkontroll genomförs, förutom före start, även på en av dessa checkpoints.

Vad krävs för att kunna genomföra tävlingen?

Svaret på den frågan är naturligtvis inte ett svar utan många och beroende av en mängd faktorer. Jag skall börja med det som jag tror är det minst problematiska – hundarna. Alla våra fyra raser klarar av denna tävling förutsatt att de är förberedda för det, dvs. har fått den träning som krävs. Vän av ordnings frågor sig då naturligtvis vad det betyder och mitt svar är att det beror på hur snabbt du tänker köra. Är ambitionen att ta sig igenom och kanske enbart köra under dygnets ljusa timmar, så kan det vara lämpligt att planer för ca 5 mil per dygn. Den sträckan klarar hundarna ganska enkelt om de är vana att i träning då och då gå sträckor på ca 30 km. Totalt tror jag att 70 – 100 mils träning innan tävlingen är ett minimum av vad som krävs. Mindre träning kanske är möjlig men jag tycker att hundarna skall vara väl förberedda när de startar så att man inte måste ta ut det allra sist ur dem för att komma runt. Målet måste vara att det skall vara en upplevelse både för förare och hundar. Med ökad ambition att köra fort ökar naturligtvis kravet på hundarna och jag kan nämna att hundarna i fjolårets snabbaste nordiska spann hade tränat 300 mil före tävlingen. Deras segertid i det rekordsnabba föret var ca 35 timmar för de 30 milen!

När det gäller föraren så kan jag säga att förutsättningen för att klara denna tävling till stor del ligger i vanan av friluftsliv. För den som har genomfört vinterfjällturer med övernattning i tält är det inget problem. Den personen vet vad som väntar, har den utrustning som krävs och vet hur man använder den. Svårare blir det för den som inte har denna erfarenhet och jag skulle vilja lista några "måsten" för den som skall genomföra tävlingen:

1. Du måste vara väl förtrogen med karta och kompass så att du hela tiden vet var du är. Ibland är det långt mellan skyltarna och då kan man börja tvivla på att man är rätt. Det enda sättet att bemästra detta är att hela tiden följa med på kartan så att man vet var man är. Svårighetsgraden ökar betydligt vid dålig sikt (snödrev) och/eller mörker. Många använder sig av GPS-kompasser och de är nog bra, men kom ihåg att all teknisk utrustning kan krångla och då är du hänvisad till den gamla hederliga kompassen.
2. Du måste ha utrustning för att kunna övernattna ute på vintern (vinterfjäll) och du måste ha testat att göra detta några gånger så att du vet hur allt fungerar. När du är ute på tävlingen kanske du är mycket trött och/eller kall när du slår läger och då skall du inte behöva stå och fundera vad du skall

göra för att komma in i tättet, få på dig varma/ torra kläder och varm mat. Kom ihåg att blir det kritiskt för dig så skall du först ta hand om dig själv och sedan hundarna. Hundarna klarar sig garanterat, men det gör inte du om du gör fel i en kritisk situation.

3. Du måste känna dig själv så väl så att du vet att flera timmar för dig själv i en obekant omgivning inte gör dig rädd. Man tillbringar nämligen många, många timmer för sig själv utan att se andra spannar, eller andra människor. Detta krav förstärks när man kör nattetid och/eller när tröttheten tilltar. Rädsla är den farligaste motståndaren eftersom den kan göra att man tar felaktiga beslut. Normalt kanske man är en välbalanserad och trygg person, men så händer plötsligt något i livet som förändrar detta. Ett sådant år skall man nog hoppa över POLARDISTANS.
4. Tålmod, tålmod och åter tålmod är också en helt nödvändig egenskap hos föraren. Det går nämligen inte fort där ute i spåret, kanske 8 – 10 km/tim och det blir stundtals ganska enahanda. När sedan tröttheten kommer krypande är det lätt att tappa humöret. Låter man detta gå ut över hundarna, som då också förmodligen är trötta, så går det garanterat inte fortare. Nej, det är tålmod som krävs och att hela tiden hålla uppe humöret på sig själv och därmed också på hundarna som då arbetar betydligt bättre.
5. Du måste också ha en god vardagskondition och tänker du dig att åka nordiskt måste självklart skidåknungen vara något du behärskar. Man behöver dock inte vara något fysiskt fenomen utan man skall kunna arbeta under lång tid med låg belastning, något de flesta klarar av om de har förberett sig i god tid.

Varför POLARDISTANS?

I mina ögon finns det ingen annan verksamhet inom SPHK där vi på ett bättre sätt objektivt kan utvärdera avelsresultatet. Jag har visserligen många gånger sagt att en hund som går fort på en 15-kilometerstävling också fungerar utmärkt som turhund (turhund = tung packning på flerdagstur i fjällen) och den uppfattningen vidhåller jag fortfarande. Jag tycker dock att långdistanstävlingen på ett bättre sätt motsvarar det ursprungliga användningssättet för våra hundar och det är ju det som vi enligt SPHKs stadgar skall arbeta för. Jag har också kunnat konstatera att hundar som inte har varit tillräckligt snabba för de kortare distanserna har fungerat väl på denna tävling, vilket de också har gjort som turhundar. Jag menar således att våra hundar är mycket mer lämpade för att köra dessa längre distanser och att betydligt fler individer kommer att kunna visa sig vara utmärkta slädhundar när de testas över längre distanser. Observera att ni kan avlägga både polarhundprov och polarhundtest vid denna tävling.

Råd till dig som saknar friluftserfarenhet

Du som inte har friluftserfarenhet enligt ovan, men som gärna vill köra POLARDISTANS skulle jag vilja råda att du gör upp en plan över något eller några år med målet att kunna köra tävlingen. Under detta, alltså dessa år skall du träna på att övernatta vintertid i tält. Gävle-Dalas koja uppe på Koppången är en utmärkt utgångspunkt för dylika övningar. Du skall också träna hundarna i att arbeta under flera timmar i sträck och då lägga in kortare stopp för att vattna och "snacksa" hundarna. Jag tycker också att du skall köra något eller några 50 km lopp vid Nordic Open för att ytterligare öka på din och dina hundars erfarenhet av att vara igång under lite längre tid. Har du genomfört detta program och du känner dig bekväm med det så är jag övertygad om att du kan genomföra POLARDISTANS 150 och senare POLARDISTANS 300 med behållning.

Avslutning

Det här var i korta drag min syn på POLARDISTANS, en tävling som jag hoppas att många grönländshundsägare skall prova på. Dels för dig som förare då du får uppleva många fina stunder under tävlingen och lära känna hundarna på ett nytt sätt, dels för arbetet med rasen i Sverige då vi här har ett utmärkt tillfälle att utvärdera aveln på ett sätt som nära ansluter till det ursprungliga användningsområdet och som inte går att göra på något annat sätt.

Du som är nyfikna på denna tävling kanske skall ställa upp som funktionär något år för att på ort och ställe få en bättre uppfattning om vad tävlingen handlar om. Du får naturligtvis också vända dig till mig för mer info. Du kan och skall (tycker jag) även fråga andra som har kört tävlingen (inte minst om matning och vattning av hundarna under tävlingen) eftersom deras upplevelser förmodligen inte helt överensstämmer med mina. För det är med detta som med allt annat i livet, man skall lyssna på många och sedan dra egna slutsatser och anpassa utrustning o.dyl. till det man själv tror på. Det finns ingen sanning om POLARDISTANS eller något annat här i livet, bara ett stort antal variationer på den.

Tävlingen har, som sig bör, även en hemsida, www.polardistans.com, där ni kan finna information om tävlingen och rapportering under tävlingen.

Nedan följer en beskrivning av hur jag upplevde POLARDISTANS 2004, en artikel som tidigare har varit publicerad i POLARHUNDEN.

Väl mött ute i spåren!

Lennart Andersson

Bålsta

*/ SPHK hade tidigare arrangerat en **flerdagstävling** i fjällen som hette Polarhunddraget, men den tävlingen var nedlagd sedan några år.

De blå skyltarnas välsignelse

eller

POLARDISTANS 2004 genom mina ögon

Jag är inne på det sista "benet" av **POLARDISTANS** 2004. Jag startade 18.30 från Off Road och åkte söderut mot Höktand och sedan åter norrut mot Off Road. Det hade varit mörkt länge och de gamla kryssmarkeringarna utan reflexer syntes knappt. I huvudet gnagde tanken att nu borde det snart dyka upp en skylt som säger att jag är på rätt väg. Så plötsligt, oändligt välkommet, glimmade det till framför mig och några stavgångare senare passerade jag en liten blå skylt med en reflex i mitten. Helt plötsligt kändes allt lite lättare och åter kom de positiva tankarna tillbaka och bastun i Särna känns inte längre lika avlägsen.

När jag passerade den nyss nämnda skylten hade jag avlagt ca 255 km sedan starten i Särna 55 timmar tidigare. Starten var mycket intensiv och vi åkte tätt de första kilometrarna som på ett pärlband. Ganska snart förändrades bilden och efter första checkpoint vid Storbäcken var jag i princip ensam med mina hundar. Jag var utlämnad åt mig själv och mina tankar, som under de närmaste dygnet kom att variera från djupaste tvivel om det jag håller på med verkligen är vettigt, till en stormande eufori över att få vara ute med mina hundar under en fantastisk stjärnhimmel med ett sprakande norrsken i norr. I denna värld av skiftande sinnesstämningar kom de små blå skyltarna att utvecklas till den fasta och trygga punkten i tillvaron. Dystra tankar gav vika och jag fick förnyad kraft och tillförsikt i strävan framåt mot det hägrande målet.

Tankarna vandrade tillbaka till starten och de kilometer som jag hade avlagt. Vad hade hänt och vad skulle jag ändra på **om** och då tänkte jag **om**, jag skulle starta nästa år. Gemensam start är alltid ett stressmoment och när Arri vid samtliga starter hittills har rusat 10-20 meter rak fram för att sedan vika 90 grader höger, förstår ni kanske att jag kände mig lite extra stressad – skulle han göra likadant i år? Jodå, han vek höger, men tack vare uppmärksamma och skickliga medtävlare uppstod inga incidenter och efter diverse höjtande begrep även Arri åt vilket håll övriga spannar var på väg. Nästa gång (OBS! Redan nu skriver jag nästa gång, för någon mening sedan skrev jag om!!!) kommer jag att ställa mig längst ut till höger, så behöver jag i vart fall inte störa mina medtävlare.

I vanlig ordning var tempot alldeles för högt de första kilometrarna, men efter första passagen av "Mörkretvägen" började lunken infinna sig och det kändes riktigt skönt i det behagliga vädret. Vid första checkpoint var de flesta spannen fortfarande ganska samlade och här kändes det som om tävlingen började, för

nu fick man inga riktiga svar om hur de övriga tänkte sig fortsättningen. Själv planerade jag att åka framåt 19.00 för att sedan lägga mig för natten. Allt flöt på som jag hade hoppats, förutom att Alfa hade svårt att orka med. Jag hade misstänkt detta redan innan eftersom hon inte har Arri och Dersju förutsättningar för att springa och får därför slita mycket mer. Jag hade tänkt lämna henne hemma, men vågade inte, för jag ville ha henne med utifall att någon av de andra skulle bli halt. Åter visade det sig att den första tanken oftast är den rätta, hon skulle inte ha varit med och vid andra checkpoint, Off Road, lämnade jag henne.

Mycket blev bättre när Alfa hade plockats ut ur spannet. Arri och Dersju är väldigt jämna och nu kunde de trava på i sitt eget tempo utan att jag behövde bromsa ner dem. Detta hade det positiva med sig att farten ökade och husses humör blev bättre. Det "ben" jag nu var ute på gick från Off Road, via Lövhögen och tillbaka till Off Road. Detta "ben" är det klart vackraste, bl.a. därför att man kommer upp på kalfjäll. Förutom några kilometer vid Dalkojan är det dessutom en mycket lättkörd terräng. Även på detta "ben" stannade jag och sov några timmar och vid det laget hade de snabbaste slädhundspannen hunnit ikapp (dessa startade ett dygn efter mig!) och passerade mig. Det kändes väldigt speciellt att ligga där i tältet och höra de passerande hundarnas andhämtning och något kort kommando från föraren om att de inte fick avvika från spåret för att undersöka tältet som stod en bit därifrån. Vid starten från denna tältplats fick jag uppleva ett av de snabbaste och mest dramatiska temperaturfall som jag någonsin upplevt. Jag kröp ur sovsäcken ca 02.30 för att mata hundarna och äta. Månen skymtade då mellan molnen och det var inte speciellt kallt. Jag kom iväg från tältplatsen ca 04.00. Det hade då klarnat upp och temperaturen föll mycket snabbt. Den klara morgonen med månsken som jag hade sett fram emot, förvandlades snabbt till en dimmig svart morgon, med relativt kort sikt och mina fuktiga, för att inte säga blöta pjäxor, förvandlades till pansarskodon som inte var behagliga att ha på fötterna. Nåväl sakta men säkert kom solen och med den försvann dimmorna sakta men säkert och jag mötte en fantastiskt vacker fjällvärld med glittrande frost i fjällbjörkskogen.

Väl framme i Lövhögen, tävlingens vackraste checkpoint, möttes jag av fyra glada gubbar och här passade jag på att äta och dricka ordentligt. Därifrån var resa ner till Off Road mycket behaglig. När ca 20 km återstod fram till Off Road gick detta "ben" och det kommande "benet" ihop på gemensam bana ner till Off Road. Där banorna gick ihop stod det en blå skylt på var sida av spåret och jag tänkte då att nästa gång jag kommer till denna plats kommer jag förmodligen att jubla inombords, för då återstår inte många kilometer innan jag når målet.

Denna förmodan stämde nästan helt, skillnaden var att när jag ca 03.00 under den kommande natten passerade de två syltarna sträckte jag händerna i skyn och skrek JAA, eftersom jag då åter var en vinnare - jag skulle komma att klara av de 311 kilometrarna.

Efter ca 5½ timmes vila på checkpoint 4, gav jag mig ut på det sista "benet". Det kom att bli en fantastiskt vacker, men kall natt. Jag har sällan eller aldrig sett ett så mäktigt norrsken och ett tag trodde jag att man vid någon av skidorterna i närheten hade någon form av lasershow, då himmeln inte enbart innehöll det **klassiska** norrskenet utan också någon form av ljusblixtar som under delar av sekunder lyste upp himmeln, det var spektakulärt! Jag arbetade hela tiden enligt ett schema med moduler om 2½ timme – 2½ timmes körning, därefter en kort rast för vattning av hundar och husse, sedan 2½ timmes körning, osv. Sakta men säkert lade vi kilometer för kilometer bakom oss. Det enda problem jag upplevde var att jag hade alldeles för dåliga batterier till pannlampan. Ljuset försvann väldigt snabbt och vid ett tillfälle höll det på att skapa ett verkligt problem. En reflex började nämligen glimma framför mig, men den såg inte ut som reflexerna på kryssen, eller på skyltarna längs spåret. Inte satt den på rätt höjd heller. Jag kom allt närmre utan att begripa vad det var. Inte förrän jag var helt inpå reflexen insåg jag att ett spann hade parkerat på spåret och låg där och sov. Mina hundar var nästan framme vid det sovande spannets bakersta hundar, som då inte sov längre(!), innan jag fick stopp. Spannets förare for upp som en stålfjäder ur sin sovsäck och när vi hade lyckats reda ut begreppen på någon slags frusen och knagglig engelska kunde jag, med hjälp av denne förare, passera spannet utan missöde. Det visade sig vara ett 10-spann som låg där och sov, så det kunde ha blivit en grann historia om jag inte hade fått stopp i tid. Resten av natten förflöt utan missöden, möjligen irriterades jag över månen som jag hade hoppats skulle ge ledljus under natten, men nu inte gick upp förrän framåt 03.00 och då på slutet av sträckan kom att ge ett bländande motljus! Väl framme vid Off Road återstod enbart 3 kilometer fram till målet och väl nere på älven mötte jag förmodligen tävlingens kallaste parti med en bitande vind från norr rakt i nosen. Detta uppvägdes mer än väl av den värme jag kände när jag rundade udden som skymde Särna Camping och jag såg facklor som var tända ner vid stranden och uppför den sista backen. Ett lyckorus genom kroppen och det trillade till och med en **lyckotår** nedför kinden, tänka sig - gamle gubben grät nästan, snacka om känslostormar. Trots den tidiga timmen var min fru och son nere vid stranden och tog emot mig. Björn sprang på lätta fötter framför mig uppför backen mot målet och Ulla försökte, på inte fullt lika lätta fötter, göra detsamma, så henne passerade vi. Vid mål fanns Sten Tiger som prickade av min måltid till 05.33, vilket innebar att jag hade klarat mitt mål för tävlingen – att gå under 3 dygn.

Foto: Nadia ©

Efter att ha läst ovanstående kanske vän av ordningen undrar varför man ger sig ut på något som stundtals mest verkar vara ett slit i ensamhet, med mörka tankar som uppfyller själen. Frågan är naturligtvis berättigad och jag har inget bra svar, det är ungefär lika svårt som att förklara varför ex. fjällsport eller skärdgårds-/havskajakpaddling (eller varför springa 42 km på asfalt i en storstad???) är så fascinerande, trots att även dessa typer av aktiviteter innehåller en hel del slit. Det som jag tycker är gemensamt för dessa typer av aktiviteter är att helt plötsligt, mitt i allt slitet, så faller alla pusselbitar på plats och man får uppleva något väldigt stort. Det kan vara att man har knegat sig upp på någon fjälltopp, trots att vädret inte har varit det bästa och så helt plötsligt försvinner alla moln och man befinner sig i den bästa av världar, eller att man efter en blåsig och kall dag i kajaken, följande morgon vaknar upp i sitt tält och kan skåda ut över ett stilla hav som solen just har börjat stiga upp ur. Dylika upplevelser är starkt beroendeframkallande och gör att, i vart fall jag, har svårt att inte börja planera nästa tur/tävling, så snart den pågående är avslutad.

Sammanfattning:

- Största upplevelsen; att se hundarnas otroliga förmåga att arbeta under mycket lång tid. Jag har imponerats av hundarna på turer då de dragit tunga slädar i lössnö och annat elände, men det har då aldrig rört sig om till närmelsevis dessa distanser och tider. Detta är en helt annan upplevelse som ytterligare berikar livet med hundarna.
- Roligast; att se att hundarna var vid så god kondition och **gott** humör hela vägen.
 - Mest minnesvärda; himlafenomenen den sista natten.
 - Smärtsammast; mina fötter efter målgång.
- Bästa erfarenheten; köttvatten uppblandat med några kulor torrfoder förvarat i en kylväska gjorde att hundarna med stor iver nu både fick i sig vätska och energi varje gång de erbjöds det. Jag såg att andra förare använde sig av denna teknik vid fjolårets tävling.
- Skäl till att starta även nästa år; den fantastiska upplevelsen med hundarna, samt sammanhållningen mellan alla som deltar i denna tävling (förare/familjer och funktionärer).
- Löfte; om allt fungerar som det skall med träning av mig och mina hundar så kommer jag, ARRI och DERSJU att stå på startlinjen till POLAR DISTANS 2005.